

Till

Mark- och miljödomstolen
Vänersborgs tingsrätt
Box 1070
462 28 Vänersborg

YTTRANDE MED ANLEDNING AV INKOMNA ÖVERKLAGANDEN AV TILLSTÅNDBESLUT 2024-12-02 AVSEENDE BRÄKNESBACKENS VINDKRAFTPARK, HALMSTAD KOMMUN

MÅL NR M 5933-24

Med anledning av Mark- och miljödomstolens föreläggande av den 9 februari 2026 får Vasa Vind AB, nedan "Bolaget", lämna följande yttrande till överklaganden som inkommit i ärendet.

1 Inledning

Bolaget vill inledningsvis framhålla att Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen i Hallands län (MPD), enligt Bolagets mening, gjort ett omsorgsfullt arbete när man prövat Bolagets ansökan och avfattat tillståndsbeslutet av den 2 december 2024, nedan "Beslutet".

Bolaget har vid sammanställningen av ansökan och under handläggningen i MPD vinnlagt sig om att ta fram vederhäftiga underlag och anlita den expertis som har behövts för detta syfte. De inventeringar, beräkningar och dylikt som genomförts för framtagande av ansökan har gjorts med tillämpning av relevanta vägledningarna och vedertagna metoder. MPD konstaterar i Beslutet att Bolaget har genomfört samråd och upprättat miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i miljöbalken och miljöbedömningsförordningen. I MPDs diskussion kring tillåtligheten kan även nämnas att MPD konstaterar att Bolaget visat att verksamheten har möjlighet att klara kraven enligt praxis från Mark- och miljööverdomstolen för buller och rörlig skugga.

Rörande MPD:s diskussion under rubrik "Väg genom naturvärdesobjekt 1 med högt naturvärde" kan upplysningsvis nämnas följande. Bolaget nämnde under handläggningen i MPD att markägaren, för att åtgärda bristfällig vägstandard för bedrivande av skogsbruk, planerade att anlägga väg inom naturvärdesobjekt 1, NVO1. Under det senaste året har markägaren vidtagit åtgärder och i princip slutfört den avverkning som är nödvändig för markägaren att anlägga vägsträckningen inom aktuellt område. Markägarens väg kommer därför att kunna användas av Bolaget för att ta sig mellan vindkraftverk T05 och T07.

Mark- och miljödomstolen (MMD) har översänt samtliga överklaganden till Bolaget förutom de som MMD har avvisat genom beslut den 5 februari 2026. Handlingarna med bilagor som översänts omfattar 187 aktbilagor om totalt 936 sidor. Mycket av det som framförts är allmänna kommentarer om vindkraft och energifrågor i stort. Dessa frågor har i mångt och mycket diskuterats i samband med samråd och handläggning av ansökan i MPD. Bolaget hänvisar därför, utöver detta yttrande, till alla underlag som lämnats av Bolaget i ansökan och under handläggningen i MPD.

Nedanstående yttrande avser framförallt att kommentarer några specifika frågor som lyfts fram i överklagandena. Bolaget har valt att kommentera frågeställningar och synpunkter som framförts i flera överklaganden under gemensam rubrik.

Bilaga till denna inlägga följer i numrering ansökans och den i efterföljande kompletteringars bilagor men med prefixet C.

2 Övergripande om inkomna överklaganden

Både närboende och föreningar, t.ex. God Livsmiljö Hylte, har invänt mot Beslutet och menar att Bräknesbacken är olämpligt för vindkraftsetablering. De framför kritik mot Bolagets utredningar och miljökonsekvensbeskrivning samt att villkoren för buller och rörliga skuggor kommer att överskridas. Vidare framförs synpunkter gällande påverkan på våtmarker, grundvatten, natur- och kulturvärden, fåglar, vilda djur, friluftsliv, landskapsbild samt oro för trafik, utsläpp och olyckor.

I stort återkommer liknande synpunkter och argument i flertalet av överklagandena. Merparten av synpunkterna har också framförts tidigare under tillståndsprocessen, vilka har prövats av MPD och som har sammanfattats i Beslutet.

Som nämnts ovan kommer några specifika frågor att bemötas som till viss del innehåller ny information eller som Bolaget särskilt vill yttra sig över. I övrigt hänvisas, som angetts ovan, till Bolagets ansökningshandlingar och den information som lämnats under handläggningen i MPD.

3 Fåglar

3.1 Yttranden från BirdLife Sverige m.fl. ang tjäder

I aktbilaga 398 anger BirdLife att de fågelinventeringar som Bolaget har redovisat inte möjliggör en bedömning av hur betydande förekomst av tjäder som finns inom etableringsområdet. BirdLife anger att, det sedermera, efter det att MPD meddelat tillstånd, har kommit till BirdLifes kännedom att en tjäderspelplats finns inom 500 meter från ett av de planerade verken. BirdLife anger att denna omständighet inte har hanterats i Beslutet, och bekräftar enligt BirdLife att Beslutet är felaktigt. Enligt BirdLife kommer uppgifterna om tjäderspelplatsen (som nu ska vara rapporterad i Artportalen) från boende i området och gör gällande att spelplatsen varit känd åtminstone femton år. Enligt BirdLife så var det vid det senaste kända besöket (slutet på mars 2023) fem till sex tuppar och tidigare har upp till sju tuppar setts på spelplatsen. Uppgiftslämnaren har, enligt BirdLife, kontaktat länsstyrelsen angående spelplatsen, men uppfattade responsen som sval och valde därefter att kontakta BirdLife. BirdLife anser att ansökan ska avvisas med hänvisning till bristande underlag.

Ett antal andra överklaganden, bl.a. aktbilaga 28, 95, 190, 211, 249 har också tagit upp frågan om påverkan av livsmiljöer för tjäder.

3.1.1 Bolagets bemötande

I samband med framtagandet av ansökan, anlitate Bolaget Ottvall Consulting AB. Inventerings- och analysarbetet genomfördes av Ulf Ottosson och Richard Ottvall. Ulf Ottosson är disputerad ekolog och ornitolog med 35 års erfarenhet av fågelinventeringar. Richard Ottvall är också disputerad och en högt ansedd ornitolog som bl.a. är en av fyra författare till Naturvårdsverkets s.k. syntesrapport från 2017 "Vindkraftens påverkan på fåglar och fladdermöss".

Bolagets fågelutredning 2022 av Ottvall Consulting AB (MKB, Bilaga 3d) visade på att det trots ett förhållandevis aktivt skogsbruk finns tillräckliga tjädermiljöer för att spridda tjäderpar ska förekomma i verksamhetsområde. Under inventeringen kunde inga tjäderspelplatser konstateras.

Mot bakgrund av de nya uppgifter som inkommit från närboende till BirdLife har Bolaget i augusti 2025 låtit Richard Ottvall undersöka och bedöma platsen där det till Artportalen rapporterats en spelplats med tjäder, se rapport i Bilaga C15.

Enligt Ottvalls rapport bedöms inte miljön som typisk för tjäder och inga fynd av spillning eller fjädrar har hittats. Såväl norr som söder om de angivna koordinaterna finns nyligen avverkade skogsytor, som medfört att det omgivande landskapet till granskogsytan fragmenterats ytterligare, vilket inte, enligt Ottvall, gagnar en tjäderspelplats.

Av slutsatserna i rapporten framgår att även om tjäder inte observerades vid fältbesöket finns det sannolikt enstaka tjädrar i närområdet och omgivande skogsmiljöer. Vid inventeringen i april 2022 noterades tre tjäderhonor på en skogsbilväg utan att någon spelplats kunde påträffas. Ulf Ottosson inventerade då alla lämpliga miljöer i verksamhetsområdet inklusive granskogsytan med de nu rapporterade koordinaterna en tidig morgon i mitten av april utan att se tjäder eller spår av ett tjäderspel.

Ottvall konstaterar i rapporten att Halmstads kommun ligger i den allra sydligaste delen av tjäderns utbredningsområde i Sverige och här är tjäderspel med så många som sex tuppar ytterst ovanligt, om ens förekommande över huvud taget. Tjädern föredrar tallskog och den aktuella platsen uppfyller inte kriterierna avseende miljön för en spelplats. Ottvalls bedömning är att det inte finns någon spelplats med tjäder på den rapporterade platsen.

Bolaget har således ett fullgott underlag för att bedöma tjäderförekomsten. Baserat på tidigare och nya inventeringar genomförda av Bolagets anlitate experter är bedömningen att det inte finns någon spelplats på den rapporterade platsen.

3.2 Yttrande rörande kungsörn

I några aktbilagor (95, 190, 108, 211, 235, 238) nämns observationer av kungs- och havsörn, bl.a. anges i aktbilaga 95 att ”vi som bor på platsen vet att det finns minst ett häckande kungsörnspar inom planerat exploateringsområde. Det syns i princip dagligen både vuxna och unga individer i området kring Ullasjö/Munkaböl, vilket tyder på en häckningsplats inom området”. De anser att tillståndsmyndigheten bör ställa högre krav på inventeringar, både när det gäller metodik, omfattning och resultat.

3.2.1 *Bolagets bemötande*

I samband med framtagandet av Bolagets tillståndsansökan har Bolaget låtit Calluna AB utföra spelflyktsinventeringar avseende kungs- och havsörn både 2021 och 2022. Inför inventeringen 2022 kontaktade Calluna AB Anders Wirdheim, ordförande i Halmstads Ornitologiska Förening. Anders Wirdheim meddelade att de inte känner till någon stabil förekomst av örn i området och att observationer av örn i området oftast är tillfälliga och oftast görs vintertid.

Inventering år 2021 utfördes under 4 dagar, den 24 februari, 26 februari och 9–10 mars. Inventeringens syfte var att kartlägga eventuella häckningsområden och flygvägar för kungsörn och havsörn. Under spelflyktsinventeringen 2021 gjordes inga observationer av vare sig kungsörn eller havsörn.

Inventering år 2022 utfördes under 4 dagar uppdelat i två besöksperioder, 22–23 februari och 22–23 mars. Totalt gjordes tre observationer av havsörn, varav två observationer rörde samma individ. Utifrån inventeringsresultatet gjorde Calluna AB bedömningen att det under 2022 inte förekom något reviområde eller någon boplats för havsörn eller kungsörn inom eller i anslutning till utredningsområdet. Ingen kungsörn observerades.

Utifrån inventeringsresultatet för säsongerna 2021 och 2022, gjorde Calluna AB bedömningen att det under inventeringsperioden inte förekom någon aktiv boplats eller aktivt revir inom utredningsområdet.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Bolaget låtit ett mycket erfaret bolag utföra två års spelflyktsinventeringar enligt en metodik som är vedertagen för denna typ av inventeringar. Den sammanfattande bedömningen är att det inte förekommer någon aktiv boplats eller aktivt revir inom utredningsområdet.

4 Yttranden avseende överskridande av ljud- och skuggnivåer

Ett flertal överklagande, aktbil. 28, 52, 83, 85, 99, 101, 103, 107, 124, 190, 202, 205, anger att buller- och skuggnivåer kommer att överskridas. Som underlag hänvisas till rapporter av Bertil Persson, (Persson, Rapport 2023:294) aktbilaga 343 samt (Persson, Rapport 2024:314). aktbilaga 344. Hänvisning till dessa rapporter angavs också av flera klagande parter i yttranden under tillståndsprocessen år 2024 i MPD.

Klagande hänvisar också i aktbilaga 32, 417, 419, 420, 422, 423, 359, 416, till forskning av Ken Matsson avseende lågfrekvent ljud. Sammanfattningsvis får det förstås att de klagande anför att denna forskning visar att dagens höga vindkraftverk ger betydligt högre infraljudsnivåer än från tidigare studerade äldre och lägre vindkraftverk. Det framförs bl.a. att infraljud sprids väldigt långt, minimiavståndet blir 3200 meter samt att beräkningsprogrammet Nord2000 inte kan hantera lågfrekvent ljud korrekt.

I aktbilaga 95 anges som en kommentar till MPD:s villkor 7 rörande buller under bygg- och återställningstiden att villkoret inte är i enlighet med NFS 2004:15. Enligt NFS 2004:15 ska den ekvivalenta ljudnivån inte överstiga 45 dBA på lördagar mellan kl 19-22. Det påtalas också att villkoret saknar krav på den maximala ljudnivån som enligt 2004:15 inte ska överstiga 70 dBA vid bostäder.

4.1 Bolagets bemötande

Bolaget bemötte ifrågasättande kring ljud- och skuggberäkningar i Bolagets yttranden till MPD 2024-11-18:

Vad gäller ljudberäkningarna har Akustikkonsulten AB anlåtats, ett bolag med utbildade akustiker som på heltid arbetar med både beräkningar och uppföljande ljudmätningar från olika typer av verksamheter. Framtagandet av ljudberäkningar och skuggor är gjorda enligt vedertagna metoder och påverkan av dessa faktorer föreslås av Bolaget att regleras genom begränsningsvillkor i enlighet med utarbetad praxis (se villkorsförslag 8 och 9). För skuggor kommer också parken i nödvändig omfattning förses med ett system som stänger av vindkraftverk vid risk för mer än 8 timmars skugga per år vid bostäder.

Villkoren i Beslutet är utformade i enlighet med praxis. MPD:s övervägande framgår av Beslutet sidan 36 samt av motiv av villkoren 8-10 i Beslutet på sidorna 40-41. MPD bedömer att sökanden kan uppfylla bullerkravet och det i praxis etablerade kravet att en bostad inte ska utsättas för rörlig skugga under mer än 8 timmar per år. Bolaget delar MPD:s bedömning.

Avseende frågor rörande lågfrekvent ljud/infraljud vill Bolaget framföra följande. Mot bakgrund av att storleken på vindkraftverk har ökat över tid och att farhågor framkommit om att högre verk kommer bullra mer och att ljudets karaktär blir mer störande, har Naturvårdsverket (den centrala myndigheten för klimat- och miljöfrågor) sammanställt kunskapsläget under 2025. Sammanställningen presenteras i rapporten "Ljud från stora vindkraftverk"¹. Av Naturvårdsverkets rapport framgår att studier av infraljud visar att sådana ljud inte innebär negativa hälsoeffekter. Naturvårdsverket anger att vindkraftverkens rotation ger upphov till infraljud som ofta ligger kring 1 Hz.

"I det frekvensområdet krävs en nivå på 120 dB för att kunna uppfattas av människor. På de avstånd som krävs mellan vindkraftverk och bostäder i Sverige är nivån av infraljud från vindkraftverk betydligt lägre och det finns enligt Naturvårdsverkets bedömning ingen evidens för påverkan på människors orsakat av infraljud från vindkraftverk."

¹ <https://www.naturvardsverket.se/49374d/globalassets/vagledning/buller/ljud-fran-stora-vindkraftverk.pdf>

Vidare anges sammanfattningsvis i rapporten:

”Den så kallade A-vägningen av ljudet som gör att det är anpassat till människans hörsel är ett fortsatt relevant mått även vid större vindkraftverk. Riktvärdet 40 dBA ekvivalent ljudnivå fungerar effektivt som en högsta ljudnivå med de beräkningsinställningar som används. Den beräkningsmetod som används för beräkning av ljud från vindkraft i Sverige, Nord2000, täcker behovet för att beräkna ljudutbredning även från stora vindkraftverk. Det innebär ingen skillnad att vindkraftverken har blivit högre för beräkning av ljud, samma beräkningsmodell är fortsatt applicerbar och har hög noggrannhet vid jämförelse med mätning. Naturvårdsverkets bedömning är att större vindkraftverk i nuläget inte motiverar en översyn av gällande riktvärde.”

Sammanfattningsvis kan konstateras att Naturvårdsverket vid en sammanställning av kunskapsläget rörande stora vindkraftverk inte ser någon ökad förekomst av särskilt farliga ljud, att beräkningsmetoden Nord2000 fungerar även för stora vindkraftverk samt att riktvärdet 40 dBA fortsatt är relevant.

Det försiktighetsmått som MPD fastställt i villkorskatalogen i Beslutet är således lämpligt för att reglera ljudpåverkan från Bräknesbacken.

Angående de synpunkter som lämnats i aktbilaga 95 rörande villkor 7 och överensstämelsen med NFS 2004:15 har Bolaget inte något att erinra om att villkor 7 justeras på lördagar klockan 19-22 och rörande maximal ljudnivå i enlighet med de allmänna råden i NFS 2004:15.

5 Yttranden avseende påverkan på grundvatten, naturvärden, våtmarker m.m.

Ett flertal överklagande bl.a i aktbilaga 28, 52, 83, 85, 99, 101, 103, 107, 124, 190, 202, 205, 249 anger att grundvatten, skogsmiljöer med höga naturvärden samt våtmarker kommer att påverkas.

5.1 Bolagets bemötande

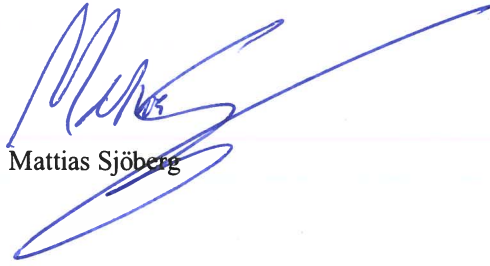
Bolaget har anpassat sin verksamhet för att undvika påverka känsliga miljöer vilket finns sammanfattade i Beslutet sidorna 19-24 samt 33-46. MPDs övervägande i Beslutet framgår av sidan 35-38 samt av MPDs motiv av villkoren på sidorna 39-42.

6 Bolagets sammanfattande bedömning

Bolaget anser att inkomna överklaganden inte motiverar att någon del av Beslutet ska förändras. Bolaget kan dock, om Mark- och miljödomstolen anser det behövt, acceptera att ljudnivån under anläggningstiden för lördagar mellan kl. 19 och 22 och maximal ljudnivå justeras i enlighet med vad som anges ovan.

Solna, 2026-02-19

Vasa Vind AB, genom

Mattias Sjöberg

Bilaga

C 15. Uppföljning av rapporterad spelplats med tjäder